

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

ASOSIY SHARQ TILI (ARAB TILI)
FANINING O'QUV DASTURI

- Bilim sohasi:
- 200 000 – San'at va gumanitar fanlar
 - 300 000 – Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
 - 400 000 – Biznes, boshqaruv va huquq
 - 220 000 – Gumanitar fanlar
 - 230 000 – Tillar
 - 310 000 – Ijtimoiy va xulq atvorga mansub fanlar
 - 320 000 – Jurnalistika va axborot
 - 410 000 – Biznes va boshqaruv
- Ta'lim yo'nalishlari:
- 60230100 – Filologiya va tillarni o'qitish (sharq tillari bilan)
 - 60230200 – Tarjima nazariyasi va amaliyoti (sharq tillari bo'yicha)
 - 60220300 – Tarix (Sharq mamlakatlari va mintaqalari bo'yicha)
 - 60220500 – Falsafa (sharq falsafasi va madaniyati)
 - 60411800 – Xorijiy namalakatlar iqtisodiyoti va mamlakatshunoslik (mamlakatlar va mintaqalar bo'yicha)
 - 60310700 – Siyosatshunoslik
 - 60320100 – Jurnalistika: xalqaro journalistika (sharq tillari bilan)
 - 61010300 – Turizm (faoliyat yo'nalishlari bo'yicha (sharq tillari bilan))
 - 61010500 – Gid hamrohligi va tarjimonlik faoliyati (sharq tillari bo'yicha)
 - 60230300 – Matnshunoslik va adabiy manbashunostik (sharq tillari bo'yicha)

W

H

<p>- M., 1998. -752c.</p> <p>Qo'shimcha adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birlgilikda barpo etamiz. – T.: “O'zbekiston”, 2016. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. T.: “O'zbekiston”, 2017. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagini mard va oliv janob xalqimiz bilan quramiz. – T.: “O'zbekiston”, 2017. Abdujabborov A. Arab tili. TIU, 2007. Baranov X.K. Arabsko-russkij slovarj. -M.: Russkij jazyk, 1985. - 944c. Grancze B.M. Kurs arabskoj grammatiki v srovnitel'no-istoricheskom osvetschenii. - M.: Vost. lit. RAN, 1998. -592 c. Dubinina N.B. Glagoly arabskogo jazyka. Pравильные и неправильные корни (Сборник упражнений). – M.: Vostok-Zapad, 2005. – 155 c. Qodirov T.Sh., Qodirova M.T. Arabsha-o'zbeksha-ruscha tematik lug'at. TDShl.T. 2006. Usmonova N.X. Arab tilidan o'quv qo'llanma(3-kurslar uchun). TDShl. T., 2002. <p>Axborot manbaları:</p> <ol style="list-style-type: none"> 10. www.zivonet.uz. 11. www.bilim.uz. 12. www.almeshkat.com 13. www.drmosad.com 14. www.el-eeman.com <p>7. O'quv dasturi “Arab filologiyasi” kafedrasida ishlab chiqilgan va 2021-yil “<u>22</u>” <u>08</u> dagi “<u>1</u>” – sonli bayonnamasi bilan ma'qullangan.</p> <p>O'quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining 2021 yil “<u>28</u>” <u>08</u> dagi “<u>1</u>” – sonli bayoni bilan tasdiqlangan.</p> <p>8. Fan/modul uchun mas'ul:</p> <p>G. S. Mutalova –TDShU Arab filologiyasi kafedrasi dotsenti, PhD.</p> <p>9. Taqrizchilar:</p> <ol style="list-style-type: none"> I.Z.N. Shokirova – O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi Sharq tillari kafedrasi dotsenti tarix fanlar nomzodi (turdosh OTM); K. Qodirova –O'zbekiston Davlat Jahon tillari universiteti dotsenti(turdosh OTM).
--

<table border="1"> <tr> <td>Fan/modul kodи</td><td>O'quv yili</td><td>Semestr</td><td>ECTS - Kreditlar</td></tr> <tr> <td>ST174</td><td>2021-2022</td><td>1-8</td><td>8,10,10,10,10,10,6</td></tr> <tr> <td>Fan/modul turi</td><td>Ta'lim tili O'zbek/rus</td><td></td><td>Haftadagi dars soatları 8,10,10,10,10,10,6</td></tr> <tr> <td>Majburiy</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>1.</td><td>Fanning nomi ASOSIY SHARQ TIL (ARAB TILI)</td><td>Auditoriya mashg'ulotlari (soat)</td><td>Mustaqil ta'lim (soat) yuklama (soat)</td></tr> <tr> <td></td><td>1110</td><td>1110</td><td>2220</td></tr> </table> <p>1. Fan mazmuni:</p> <p>Fanning maqsadi: - talabalarga arab tilini ilk bosqichdan boshlab o'regatish bo'shib, o'qitish soddadan murakkabga tanoyiliga asoslanadi. Shuningdek, arab tilining nazariy va amaliy asoslari haqida atroficha bilim berish, ularda arab tilida erkin va mustaqil mushohada yuritish, egallagan bilim va ko'nikmalarini amalda qo'llash malakasini shakllantirish, soha bo'yicha ilmiy-tadqiqot olib borish ko'nikmalarini hosil qilishdan iborat. To'rt yilga mo'jalangan kurs mobaynida talabalar arab tiliga oid asosiy ma'lumotlarni bilib olish bilan birga, tilining uslublari, tarjima nazariyasi va amaliyotiga oid ko'nikmalariga ham ega bo'lishlari e'tiborga olinadi.</p> <p>Fanning vazifasi:</p> <ul style="list-style-type: none"> -nutq amaliyoti talabalarning mantiqiy tafakkurini, chet tilidagi nutqiy qibiliyatini, xotirlash turlari, fikrlari, umummutqiy va umumta'limiy yo'riqlarni, til bo'yicha mustaqil ishslash malakalarini rivojlantiradi. -Arab tili darslarida turli nutqiy vaziyatlarga taalluqli bo'lgan autentik kasbiy-yo'maltirilgan fikrlarning asosiy mazmunnini bir marotoba eshitishda to'liq tushunish va zaruriyat tug'ilganda undan aniq ma'lumotni ajratish; -to'ry berayotigan voqe'a-hodisalar haqidagi yangiliklar va reportajlarni tushunish, -shuningdek, ko'pgina filmlarini, agar ularning qahramonlari adabiy tilda gapirayotgan bo'lsa, mazmunnini tushunish, kasbiy-yo'naltirilgan kommunikativ vaziyatlarga taalluqli erkin va standart dialoglarda ishtirok etish, -o'z ona tili va arab tilida o'qilgan yoki tinglangan ko'pgina autentik fikrlar (diskurs) asosida tilga oid, nutqiy va mazmuniy tayanchlardan foydalangan holda kasbga yo'naltirilgan ma'lumotlarni ifodalash uchun monologlarning barcha turlarini tuzish, -ta'liming ushbu bosqichida nutqning fän mazmuni asosidagi fanlararo aloqalardan foydalanişini nazarda tutadi 	Fan/modul kodи	O'quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar	ST174	2021-2022	1-8	8,10,10,10,10,10,6	Fan/modul turi	Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatları 8,10,10,10,10,10,6	Majburiy				1.	Fanning nomi ASOSIY SHARQ TIL (ARAB TILI)	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat) yuklama (soat)		1110	1110	2220
Fan/modul kodи	O'quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar																					
ST174	2021-2022	1-8	8,10,10,10,10,10,6																					
Fan/modul turi	Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatları 8,10,10,10,10,10,6																					
Majburiy																								
1.	Fanning nomi ASOSIY SHARQ TIL (ARAB TILI)	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat) yuklama (soat)																					
	1110	1110	2220																					

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashq' uloltlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-bosqich. Boshlang'ich bosqich

Arab tili haqida umumiy ma'lumot. Arab tili fonetikasi. Arab alifbosи va yozuvи. «الْعَرَبِيَّةُ» undoshлari. «الْعَدْوُ» undoshлari. Arab tilida unliлarni ifodalash. Qisqa va cho'ziq unliлar. Harakatlar. Yozuv Urg'ul(boshva2-darajali), «الْعَدْوُ» undoshлari. Arab tilida qo'shimcha.Tanvintar.«الْعَدْوُ» undoshлari. Ikkilangan undoshлar. Tashdid. «قَوْزَكَ» undoshлari. Diftonglar. Hamza undoshi. Arab tilida so'z turkumlari. O'zak va neгiz. Noo'zak xarflar. Vazn (qolip)lar tushunchasi. Jins kategoriyasi. «هُوَ» ta marbuta. Ko'satish olmoshlari. Son kategoriyasi. Birlik, ikkilik va ko'plik shakkllarini yasash. Kishilik olmoshlari. Arab tilida aniqlik va noaniqlik haqida. «الْعَدْوُ» aniqlik artikli. Son kategoriyasi (davomi). To'g'ri va siniq ko'plik shakkllari. Siniq ko'plik turlari. Moslashgan aniqlovchi. Moslashuv qoidalari. Gap. Ismiy gap. Soda ismiy gap. So'roq gap va uning turlari. Asliy va nisbiy sifatlar. Yoviq ismiy gaplar. Kelishik kategoriyasi. Birlik, ikkilik va ko'plikdagи otlarning kelishikkлar bo'yicha turlanishi. Uch va ikki kelishikkл otlar. Ko'makchi (predlog)lar va ularning turlari. Ko'makchi (predlog)lari bilan ifodalangan kesim. «الْعَدْوُ» inkor fe'l haqida.

Fe'lning o'tgan zamonda ifodalananishi. «الْعَدْوُ» fe'lining o'tgan zamonda tuslanishi. Izofa. Izofa tanjiri. «الْعَدْوُ» so'roq olmoshi haqida.

Birikma olmoshlari. Birikma olmoshlarining ottar bilan qollanilishi. «الْعَدْوُ» so'zlarining birikma olmoshlari bilan ifodalananishi.

Izofa (davomi). «Idafa ma'naviyya va lafziyya» haqida. «الْعَدْوُ» fe'l va uning o'tgan zamonda tuslanishi. Ikki kelishikkл ottar. «الْعَدْوُ» va «الْعَدْوُ» larga tugallangan otlarning turlanish xususiyatlari haqida. Birikma olmoshlarining o'makchi(predlog)lar bilan ifodalanishi. Fe'l. «Fe'l bob» tushunchasi. Fe'lning o'tgan zamonda tuslanishi va inkor shakli. Fe'l'iy gaplar. Fe'l'iy gaplarda moslashuv qoidalari. Toldiruvchi va uning turlari.

Fe'llar bilan birikma olmoshlarining ifodalananishi. Fe'llardagi birikma olmoshlarining funksiyasi. Fe'lning xozirgi-kelasi zamoni. Tuslash qoidalari. Fe'lning xozirgi-kelasi zamonda inkor shakli. Gapning uyushiq bo'lakkлari. Fe'l'iy gapda uyushiq bo'lakkлar. Fe'lning II- va V-boblari. Hol va uning turlari. Holat holi haqida. Fe'lning IV-bobi Fe'llarda mayl. Shart va buyruq mayllari. Arab tilida murojaatni ifodalash. Fe'lning III va VI-boblari. Egaga ta'sir etuchi yuklamalar haqida. Mutlaq inkomi ifodalash. Fe'lning VII va VIII-boblari. «الْعَدْوُ»-Bolmoq va aylammoq fe'llari. Fe'lning IX va X-boblari. Fe'lning XI - XV- boblari va ularning xususiyatlari. Fe'lning buyruq mayli (davomi). II-X-boblardagi fe'larning buyruq mayli. Izohlovchi va uning turlari. To'rt undoshli fe'llar. To'rt undoshli fe'llarning I-IV-boblari. Masdar. Uch va to'rt undoshli fe'llar masdarlar. O'zini o'zi to'ldiruvchi. Fe'lning istak

handa mutaxassislik bo'yicha asosiy ish hujjatlarni tuza olishi kerak.

Yuqoridaidan tashqari bakalavr quyidagi til bilimlari malakasiga ega bo'iishi kerak:

- nutqning fonetik jihatlari - ma'lum o'quv bosqichidagi turli kommunikativ holatlarni bayon eta olishi;
- nutqning leksik jihatlari - ma'lum o'quv bosqichida turli muloqt uchastkasi doirasidagi kasbga yo'naltirilgan kommunikativ so'z qatlarni o'zlashdirishi;
- nutqning grammatic jihatlari - ma'lum o'quv bosqichiga asoslangan turli kommunikativ holatlardagi mavzuga oid konstruksiyalar va bir-biriga bog'liq xususiyatlarini egallashi lozim.

4. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- ma'ruzalar;
- interfaсol keys-statdilar;
- seminarlar (mantiqiy fikrflash, tezkor savol-javoblar);
- guruhlarда ishlash;
- taqdinotlarni tayyorlash;
- individual loyihalar;
- jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

5. VII. Kreditarni olish uchun talablar:

- Fanga oid nazariy va usubiy tushunchalarini to'la o'zlashdirish, tahli natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqi mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.

Asosiy adabiyotlar:

1. Xifniy Nosif. Al-Durusal-Naxviya. Kitabawwal. Al-Iskandariya. Misr, 2007.
2. Ibrohimov N.I., Yusupov M. Arab tili grammatikasi. Darслik. T., 1997. 2004.1-2-jild.
3. Orifxo'jaev N.M. Arab tili. O'quv qo'llanna. – T., 2009.
4. Фатеева И.Г., Шокирова З.Н. Араб матбуот тили устиди ишлаш / Ўқув кўйланма. – Т., 2004.
5. Мухтаров Т.А., Муталова Г.С. Арабский язык / Учебн.пособ.для студентов бакалавриата по направлению 5120100- Филология и обучение языкам (арабский язык). – Т., 2018. – 289 с.
6. Халидов Б.З. Учебник арабского языка. Учебник. – Т., 1997. – 654 с.
7. Кузмин С.А. Учебник арабского языка. Учебник. – М., 2001. – 383с.
8. Ковалёв А. А., Шарбатов Г.Ш. Учебник арабского языка. Учебник.

qo'llab, annotatsiya, referat, ma'lumotlar to'plash, tuzish malakalariga ega bo'lishi kerak.

C1 bosqichi talabasi quyidagi lingistik kompetensiyalarga javob berish kerak:

• **tinglab tushunish:**

-talabalar kundalik, ijtimoiy, ta'limiyoq, yoki doirasidagi o'g'zaki nutq, yoki shuningdek, o'quvchiga oldindan ma'lum yoki ma'lum bo'lmagan mawzularni tarkibida idiomatic birliklar bo'lishiga qaramasdan tushuna olishi;

- sharq tilida so'zlashuvchi kishilarning fikrlarini bernalol, erkin tushunishlari;

-omnaviy axborot vostitalari orgali namoyish etiladigan yoki eshitiriladigan yangiliklar, joriy voqealar to'g'risidagi ma'lumotlarning qismini tushuna olishlari;

- huqiqati filmlar, jonli muloqot, tok-shou, spektakllar va badiiy film qahramonlari adabiy me'yorda so'zlashayotgan bo'isalar, ularning ma'nolarini tushuna olishlari kerak.

• **gapirish:**

dialog:

-turli xil mawzularda tayyorlarlik siz, tez va grammattik xatolarga yo'q qo'ymasdan, vaziyat taqozosiga ko'ra gapira olishlari;

- bernalol va erkin ravishda oldindan belgilab berilgan savollardan chetga chiqib, kerakli o'rinnarda fikr ayтиб, suhabat qura olishi,

- kasbiy-kommunikativ holatlarga asoslangan, ma'lum bosqichiga mo'ijallangan erkin va me'yoriy dialoglarda qatnashishi kerak.

monolog:

mutaxassisligi bo'yicha aniq, tez va batfisl axborot berishni, taysiflashni, aniq va mantiqiy ketma-ketlikda tuzilgan tafsilotlari bilan, eshituvchilarga tushunarlari bo'ladigan darajadagi ma'ruza qila olish salohiyatiga ega bo'lishi;

- kasbiy yo'naliш bo'yicha barcha ma'lumotlarni o'z ichiga olgan har qanday monologni tuza olishi;

- tayyorlarlik siz ma'ruba mavzusiga oid bo'lmagan masalalarda fikrmulohazalar bildirgan tinglochilarning fikrlarini rivojlantira olishi hamda o'z fikrlarini oson va qulay shaklda ifoda eta olishini namoyish qilishi kerak.

• **o'qish:**

-murakkab bo'lgan matnni ko'zdan kechirib, undagi o'ziga kerakli muhim ma'lumotlarni ajratma bilishi;

- turli janrlardagi kasbga oid matnlarni tushunish (ilmiy maqolalar, zamonaviy muammolar bo'yicha ma'lumotlar) va muayyan o'qish bosqichiga asoslangan nutq ko'nikmalariga mos bo'lgan matnlarni o'rganish hamda zamonaaviy badiiy nasrni tushunishi kerak.

• **yo'zish:**

-kasbgaga oid bo'lgan manbalarni eshitib, annotatsiyalar yozish;

-elektron va rasmiy xatlar, ma'ruzalar, tezislar yoki turli referatlar yozish

mayli. Bir martalik ish harakati haqida.Sifatdosh. Uch va to'rt undoshli fe'llarning sifatdoshlari.Sifat (davomi). Rang-tus va nisbiy kamchiliklarni bildiruvchi sifatlar. Kasb-hunarni bildiruvchi otlar. Boshhamoq va yaqin bo'lmuoq fe'llari va ularning xususiyatlari.Sifatlarning qiyosiy (solishtirma) darajasi. Sifatlarning ortitma darajasi. Sifatlarda ortitma darajaning 2turi va yasalish usullari.

Cheklash va uning xususiyatlari.Makon va zamnonni ifodalovchi otlar. Qurol-asbobi ifodalovchi otlar.

• **2-bosqich. O'rta bosqich 1**

Hosila boblaridan buyruq yasash.Masdalar. I bob fe'lining masdar, hosila boblarining masdar. Mutlaq masdar.Bir martalik harakat nomi.Fe'lning istak mayli.ј - yuklamasi. ح - yuklamalar.

Sifatdoshlar. I-X bob fe'llarning sifatdoshlari va ularning gapdag'i vazifasi.Fe'llarning aniq va majhul darajalari. Arab tilidagi sifat va uning gapdag'i vazifasi. Asliy sifat va nisbiy sifat. Kasb nomini anglatuvchi ismlar.Yordamchi fe'llar. "Boshlanish" fe'llari. "Yaqinlik" fe'llari. Sifat darajalari.Tamyiz.Ismul-makon va ismuz-zamon. Qurol-aslaha nomlari.Arab tilida son so's turkumi. 1 - 10 gacha bo'lgan sanoq sonlar.11-19 gacha bo'lgan sonlar va ularning gapdag'i vazifasi.Yahlit sonlar. 21-99 gacha bo'lgan sonlar va ularning ishlatalishi.۱۰۰ so'roq olmoshi.Arab tilidagi tarib sonlar.1-10 gacha bolgan tarib sonlar.11-19 gacha boigan tarib sonlar. 20 va undan yuqori tarib sonlar. 21-99gacha bo'lgan tarib sonlar va ularning ishlatalishi.100dan yuqori tarib sonlar va ularning gapdag'i vazifasi. Kasr sonlar. Taqsim son va foiz.Vaqt, sana va yilni ifodalash.Oy nomlari.Hafsa nomlari.

To'gri va noto'g'ri fe'llar. Ikkilangan fe'l.Uning o'tgan va hozirgi kelasi zamoni va gapda qo'llanishi. Ikkilangan fe'lining mayillarda o'zgarish holatlari. Aniqlik, shart, buyruq va istak mayllari.Ikkilangan fe'llarning hosila boblari. Istisnolikni ifodalash.

Hamzali fe'llar. Hamzali fe'llarning o'tgan va hozirgi kelasi zamonda tuslanishi. Hamzali fe'llarning mayillarda o'zgarish holatlari. Aniqlik, shart, buyruq va istak mayllari.Hamzali fe'larning hosila boblari. Hamzali fe'llardan masdar va sifatdoshlar yasash.

Qo'shma gap va uning turlari. ﴿الnisbiy olmoshi.Aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap.

Bo'sh fe'llar.To'g'riga o'xshash fe'llar.Ularning o'tgan va hozirgi kelasi zamonda tuslanishi.To'g'riga o'xshash fe'llarning mayillarda o'zgarishi (aniqlik maylida, shart maylida, buyruq maylida, istak maylida).To'g'riga o'xshash fe'llarning hosila boblari.Masdor va sifatdoshlari Taajubning ifodalaniishi.

Ega ergash gapli qo'shma gap.Kesim ergash gapli qo'shma gap.

Ajvat fe'llar, ularning o'tgan va hozirgi kelasi zamonda tuslanishi.Ajvat fe'llarning mayillarda o'zgarishi (aniqlik maylida, shart maylida, buyruq maylida, istak maylida).Ajvat fe'llarning sifatdoshlari va uning hosila

boblari.Toldiruvchi ergash gapli qo'shma gap.

Noqis fe'llar, ularning o'tgan, hozirgi-kelasi zamoni, mayillari, masdarlar, sifatdoshlari, hosila boblari.

Shart ergash gapli qo'shma gap.

To'siqsiz ergash gapli qo'shma gap. Ko'chirma va o'zlashtirma gap.

Tushum kelishigi Birgalini ifodalovchi tushum kelishigi.Mavhum (abstrakt) otlar. Dona otlar. Kishi nomlarini yasash.Payt ergash gapli qo'shma gap.Hol ergash gapli qo'shma gap.

Hohish, istakni ifodalash, maqtov va tahqir fe'llari.

Kuchaytirov mayli.O'rin ergash gapli qo'shma gap.

Shaxsi nomalum gap.O'xshatish ergash gapli qo'shma gap.

Sodda gapning maxsus turlari. Sabab va maqsad ergash gapli qo'shma gap.Ikki tomonlama moslashuvchi aniqlovchi.

3-bosqich. O'rta bosqich 2

Ismiy jumladagi bosh bo'laklarning tarkibi va uning o'ziga xos xususiyatlari.

Arab tilida fe'llarning tuzilishi. Fe'lning inkor shakli. Arab tilida tugallangan va tugallannagan fe'l turlarining ma'nolari.O'timli va o'timsiz fe'llar va ularning old ko'makchilar va ularsiz boshqarvi.Fe'l iy jumlar. Fe'l iy jumlarlarda ega va uning xususiyatlari.

Xususiyatlari.

Arab tilida fe'llarning bajaradigan vazifasiga va tuzilishiga ko'ra tasnifi.

Masdarlarning turlari.Masdarlardan va ularning gapdagi vazifikasi.Ega vazifasida kelgan masdarlarning sintaktik xususiyatlari.Toldiruvchi vazifasida kelgan masdarlarning sintaktik shakli.Sifat darajalari va ularning gapdagi vazifalari.Aniq va majhul daraja sifatdoshlar ustida mashqlar bajarish..

Arab tilida aniq va majhul daraja sifatdoshlar va ularning fe'l o'mida ishlatalishi.Old ko'makchilar bilan kelgan birikma olmoshlari va ulardagi imlo o'zgarishlari. Old ko'makchi bilan kelgan birikma olmoshlari va ularning gapdagi vazifasi.

Arab tilida tamyiiz va uning xususiyatlari.Ismiy jumlada tabiq etiluvchi yuklamlar.Inna va axavatuxa.

Izohlovchi va uning turlari.Izohlovchi va ularning turlari.

Tushum kelishigining ishlatalishi.Arab tilida mansubotlar, ya'ni tushum kelishigidagi ismlar.Arab tilida «A1-majrurot», ya'ni kasraga tugovchi ismlar.

Qaratqich kelishigining birikma yasashdagi sintaktik vazifikasi.

«Kam»olmoshi va uning qo'llanilishidagi xususiyatlari.

Birkma olmoshlarining ko'makchilar bilan kelishi va undagi imlo o'zgarishi.

Fe'larga qo'shilib kelgan birikma olmoshlari va ularning vazifalari.

Arab tilida taajjubining ifodalananishi.

•Ta'lim olishning faol va muammoli usullari qo'llangan o'quv mashqlar;

•Taqdim etilayotgan mavzu bo'yicha referat, esse, maqolalar taylorlash;

•Mavzu bo'yicha slayd-prezentatsiyani taylorlash;

•Ilmiy ma'rura tayyorlash va taqdimoti; Mustaqil ta'lim tushunchasi quyidagi maqsadlarni nazarda tutadi:unga ko'ra talabalarning yil bo'yisi olgan nazaruy va amaliy bilimlarini mustahkamlagan holda, ularni mustaqilish olib borishga yo'naltiradi.

Mustaqil ta'lim orqali tilda muayyan qonun-qoidalar asosida ish ko'rildi.

V. Fan o'qitilishining natijalari(shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

– asosiy sharq tilining morfologik tuzilishi va tovush tizimini;

– asosiy sharq tilidan o'qitish olib borilayotgan tilga tarjima qilish amaliyoti spetsifikasi va stilistik xususiyatlari, me'yoriy grammatika asoslarini;

– asosiy sharq tilining rivoji va til doirasidagi ekstralengvistik shakllanishning asosiy omillari hamda tarixiy manbalari, uning dialektik xilma-xilligini;

– qiyosiy-tarixiy tilshunoslik sohasidagi munozarali masalalarini;

– yozma adabiy til tarixi, yozma yodgorliklar tili haqida tasavvurga ega bo'lishi;

– asosiy sharq tilining yozma, adabiy va og'zaki shakllarini;

– tilning ilmiy tavsifi, yozuv, grafik xususiyatlari, orografiysi, punktuasiyasi, leksik-grammatik xususiyatlari, so'z yasalishi va uning tuzilishi, boshqa tillardan so'z o'zlashtirish qonuniyatlarini;

– sodda va qo'shma gaplar, so'z birikkalari, leksika va yozma nutq, dialektik leksikaning asosiy xususiyatlari;

– matn tili, yozuv xususiyatlari, imlo va punktuasion xususiyatlari, leksik-grammatik xususiyatlari, so'z yasalishi va uning tuzilishi, boshqa tillardan so'z o'zlashtirish qonuniyatlarini;

– ilmiy atamalar tizimi, lingvistika va adabiyotshunoslikka tegishli tushunchalarini bilishi va ulardan foydalana olishi;

Bular bilan bir qatorda bakalavr:

– asosiy sharq tilidagi adabiy matnlarni o'qitish olib borilayotgan tilgatarjima qila olishi;

– asosiy sharq tilida chet elliq muttaxassislar bilan muayyan sohada va umumiy masalalarda to'laqonli jonli muloqot olib borish ko'nikmasiga ega bo'lishi;

– har turli va murakkab matnlarni o'qitish olib borilayotgan tildan asosiy sharq tilining hoziri adabiy shakliga yozma tarjima qila olish;

– asosiy sharq tilida muloqot qilish,nutq so'zlash;

– asosiy sharq tilidan o'qitish olib borilayotgan tilga subbat,nutq va ma'ruzalarni og'zaki izchi; va sinxron tarjima qila olish;

– asosiy sharq tili va o'qitish olib borilayotgan tildagi ma'lumotlarni

Kurs ishlarning namunaviy mavzulari

- Arab tilida izofiy birikma va uning turlari
- Tartib son va uning gapdag'i vazifasi
- Fe'liy jumla va fe'l kesimning ega bilan moslashuvi
- Arab tilida qaratqich kelishigi va uning jumla tarkibida qo'llanilishi
- Yordamchi fe'llar va ularning gapdag'i vazifasi
- Yuklama va uning turlari
- Egaga ta'sir qiluvchi yulkamalar
- Ismiy jumla va undagi ega va kesim munosabati
- Ismarda son kategoriyasi
- Shart mayli va uning ifodalanishi
- “Kana va axavatuxa” va “Kada va axavatuxa”ning jummalarda ifodalanishi
- Predlog va ularning turlari
- Arab tilida noto‘g’ri fe’larning istak maylida ifodalanishi.
- Arab tilida bog’lovchi va uning turlari
- Cheklow va uning turlari
- Arab tilida ergash gapli qo’shma gap va ularning turlari
- Maqtov va tahqiq fe’llar
- To’ldiruvchi ergash gapli qo’shma gap
- Aniqlovchi ergash gapli qo’shma gap va ularni badiiy matnlarda qo’llanilishi
- Arab tilida nido yuklamalari va ularning qo’llanilishi
- To’ldiruvchi ergash gapli qo’shma gap va ularning siyosiy matnlarda kelishi
- Arab tilida maf’ullar
- Arab nahvshunoslarasi asarlariдан ан ning talqini
- Izofa va uning turlari
- Arab tilida yordanchi fe’llar va ularning matnlar tarkibida qo’llanilishi

IV. Mustaqil ta’lim va mustaqilishlar

Mustaqil ta’lim uchun tavsya etiladigan mavzular:

- 1.Badiiy matn tarjimasi.
- 2.Ijtimoiy-siyosiy mavzudagi matnlartarjimasi.
- 3.Illimiy-teknikaviy matnlartarjimasi.
- 4.Falsafiy matnlar tarjimasi.
- 5.Mamlakatshunoslikka oид matnlar tarjimasi
- 6.Rasmiy hujjalar tarjimasi.
- 7.OAV ma’lumotlari tarjimasi.
- Talaba mustaqil ishni tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarni hisobga olgan holda, quyidagi shakklardan foydalanishi mumkin:
 - Darsliklar va o’quv qo’llannalarining mavzu va boborlarini o’rganib chiqish;
 - Tartqatma material asosida alohida ma’ruza mavzularini o’lashtirish;
 - Maxsus adabiyot asosida mavzular ustida ishlash;
 - O’quv-illimiy-tadqiqot faoliyat bilan bog’liq mavzularni chuqur o’rganish;

Kesimi old ko’makchi bilan ifodalangan sodda ismiy gap.
Arab tilida tartib son va uning gapdag'i vazifasi.

4-bosqich. Yuqori bosqich

Arab tilida izofa. Arab tilida izofaning turlari.
Sanoq sonlar va sanalmish o’rtasidagi sintaktik munosabat. Sanoq son.
Arab tilida tilida tartib son. Tartib sonlar va sanalmish o’rtasidagi sintaktik munosabatlar.
Arab tilida chechkov. Fe'l mayllarining qo’shma gaplar tarkibida qo’llanilishi.

Aniqlovchi ergash gapli qo’shma gap va uning tarkibiy qismi.
To’ldiruvchi ergash gap va uning ommaviy axborot vositalarida qo’llanilishi.
Murakkab zamон formalari va ularning badiiy asar va ommaviy axborot vositalarida ishlatilishi.
Sabab ergash gapli qo’shma gaplar va ularning badiiy asarlarda qo’llanilishi.
Lafziy izofa va uning jumla tarkibida ishlatilishi.
Shart ergash gapli qo’shma gap va ularning turlari hamda og’zaki va yozma nutqdagi o’mi.

III. Amaliy mashg’ulotlar bo‘yicha ko’rsatma va taysiyalar

Amaliy mashg’ulotlarni tashkil etish yuzasidan kafedra tomonidan ko’rsatma va taysiyalar ishlab chiqiladi. Unda talabalar asosiy ma’ruza mavzullari bo‘yicha olgan bilim va ko’nikmalarini amaliy masalalar, keyslar orqali yanada boyitadijar. Shuningdek, darslik va o’quv qo’llannalar asosida talabalar bilimlarini mustahkamlashga erishish, tarqatma materiallardan foydalananish, ilmiy maqolalar va tezislarini chop etish orgali talabalar bilimini oshirish, masalalar yechish, mavzular bo‘yicha taqdimotlar va ko’rgazmali qurollar tayyorlash, normativ-huquqiy hujjatlardan foydalananish va boshqalar taysiya etiladi.

Amaliy mashg’ulotlarning tahminiy ro’yxati

1-bosqich. Boshlang’ich bosqich

Arab alifbosи. Qissa va cho’ziq umilar. So’zлarni arab harflarida yozish va ularga uch hil tanvin qo’shimchasini qo’shish. Arabcha so’z va iboralarini to’g’ri talaffuz qilish va yozish. Soz va iboralarini arab harflarida yozish va harakatharinio ‘g’ri qo’yish. So’zлarni jinslarga ajratish. So’zлaro’zagini topish va vaznini aniqlash. Moslashgan va moslashmagan birikmalarini tarjima qilish. Berilgan matndan fe’llarni aniqlash va ularni tuslash. Fe’llarga birikma o’moshlarini qo’shib tuslash.
Ona tili jan arab tiliga tarjima qilish. Berilgan jumlalarni arab tiliga o’girish. Matn ustida ishlash. Mavzуга oid mashqlar bajarish. Mavzуга doiр

qisqa insho (esse) yozish. Tanish mavzularga oid qisqa matnlar, kichik hajmdagi badiiy hikoyalar.

2-bosqich. O'rta bosqich 1

Kichik hikoyalar. Matn ustida ishlash. Arab mamlakatlari va mashhur shaxslar.

Iboralarni arabchaga o'girish va ular ishtirokida jumtlar tuzish. Yangi so'z va iboralar ishtirokida kichik matnlar tuzish. Mavzuga oid mashqlar bajarish. Yangiliklar bayoni. Arab urf-edatları va an'anaları. Latifa tarjimasi. Ona tilidan arab tiliga tarjima qilish. Berilgan jumtlarini arab tiliga o'girish. Shaxsiy xattar.

Informatsion bukletlar, broshyralar, (film, multfilm, ko'rgazma va hokazolar.)
Tanish mavzularga oid qisqa gazeta maqolalari,internet matnlari,reklamalar tarjimasi. E'lонлар (grantlar, sayohat manzillari).

3-bosqich. O'rta bosqich 2

Gazeta va jumallardagi maqolalar (yangiliklar, ma'ruzalar, katta hajmdagi maqolalar,xalqaro ilmiy jurnallarda o'rganilayotgan chet tilida chop etilgan maqolalar)ni tarjima qilish, tahlii va bayon etish. Gazeta maqolasi tarjimasi, e'lонлар tarjimasi, she'rler. Mavzuga oid mashqlar bajarish. Matn ustida ishlash.

Klassik matnlardan nannular. Asarlardan keltirilgan parchalar, ensiklopedik maqolalar tarjima qilish va xulosa yasash, "qatorlar orasi" dagi ma'noni anglash, tez o'qish, xulosa qilish va yozma bayon etish, muallif fikrini yoqlash yoki inkor qilish va uni asoslash, tahlii qilish, sintez qilish. Turli jaardagi matnlarni tahlii qilish. Internet matnlari bilan ishlash. O'qish ko'nikmasini baholovchi testlari, mustaqil o'qish.

4-bosqich. Yuqori bosqich

Badiiy asarlar tarjimasi. Hikoyalar tarjimasi. Falsafiy matnlar tarjimasi. Mamlakatshunoslikka oid matnlar tarjimasi. Rasmiy hujjatlar tarjimasi. OAV ma'lumotlari tarjimasi.Latifalar tarjimasining o'ziga xos badiiy jihatları.

Dialoglar tarjimasi. Badiiy san'atlar tarjimasi. Kundalik maishiy turmushga oid matnlar tarjimasi. Taijima asnosida og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirish.

Grammatik matn tarjimasi va o'rganilayotgan sharq tilining o'ziga xosliklari.

Hazil-mutoyibaning tarjimada berilishi.

Qiyosiy tahilil va tarjima massalalari.

Ijtimoiy-siyosiy matnlar tarjimasining o'ziga xos xususiyatlari.

Rasmiy bayonotlar tarjimasi. Ilmiy matnlar tarjimasining o'ziga xos xususiyatlari. Maqola tarjimasining o'ziga xos xususiyatlari. Annotasiya tarjimasining o'ziga xos xususiyatlari. Tezislär tarjimasi. Sarlavhalarni

tarjima qilish xususiyatlari. Gazeta maqolasi tarjimasi.

Nazariy masngh'ulotlarda olingan bilimlarni talabalar amaliy mashg'ulotlarda ko'nikma va malakkalarini oshirib, mustahkamlab boradilar. Amaliy darslarga tayyorlanish uchun talabalar qo'shimcha ilmiy adabiyotlarni o'qiydilar va bu ham o'z o'mida mazkur fanni yanada chuqur egallash uchun yordam beradi.

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurulmalari bilan jijoqlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiqi.

Kurs ishini tashkil etish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar

Kurs ishi tasdiqlangan o'quv rejada ko'zda tutilgan ta'lim yo'nalishlarida bajariladi.

"Asosiy o'rganilayotgan til(arabtili)"fanidan kurs ishi muayyan mavzu bo'yicha umumiy yaxlititlikka ega, ilmiy-amaliy fikrlarni aks ettiruvchi loyhaviy ishi hisoblanadi. Kurs ishi faoliyati rivojlanishi darajasiga doir masalalarni aks ettrishga mos kelishi talab etiladi.Kurs ishi mavzuning dolzarbligi va erishigan natijalarning amaliyotga tabbiqi, uning uslubiy darajasi hamda rasmiylashtirilishiha qarab baholanadi. Kurs ishini bajarishning muhim bosqichi rejeda belgilangan savollarr yoritilishiha o'zaro nazariy va amaliy aloqadorlikni ta'minashdir.Kurs ishining tankibiy tuzilishini to'g'ri shakkantirish, talabaga uning maqsadi va vazifalarini aniq belgila bolish hamda ko'zlangan natijaga erishish yo'llarini, shuningdek, kurs ishini taylorlash bosqichlarini ketma-ket bajarishga imkon yaratadi. Kurs ishining tankibiy tuzilishini to'g'ri ishab chiqilishi talabaga izlanishing oldiga qo'yilgan maqsad hamda natijalarini aniq ifodalash, fikrlarini mantiqiy bayon etish usublari va kurs ishini taylorlash bosqichlarini ajratish imkonini beradi.

Kurs ishi talabaning salohiyati hamda fan bo'yicha chuqur bilim va amaliy ko'nikmaga egaligini namoyon qiladi.Kurs ishida o'rganiladigan masalalarning nazariy jihatları, aniqlangan muammolarini, qo'yilgan vazifalarini tahlii qilish hamda muammolarini hal etishni ko'zlagan holda reja tuziladi va shu reja asosida bajariladi. Talaba kurs ishi bo'yicha izlanish natijalarini yoritisida auditni tashkil qilishning o'ziga xosligi, xorijiy davlatlarning tajribalari va orttirgan amaliy yutuqlarini umumlashтиган holda belgilangan muammolarning yechimi yuzasidan yo'l yo'riqlarni ishab chiqadi va ulurni bartaraft etish yo'llarini taysiya etadi.

Kurs ishini himoya qilishga quyidagi umumiy talablar qo'yildi:

- to'plangan materiallarni tanqidiy o'rganish;
- taklif va tavsiyalarni asoslab berish;
- fikrni ketma-kefilikda, muayyan izchililikda bayon qilish;
- kurs ishini qo'yilgan talablar bo'yicha rasmiylashtirish.